

Sıfır mahremiyet

IEEE Spectrum dergisinin sürekli yazarı Robert Lucky, Temmuz sayısında güzel bir konuya değinmiş. Bir yandan izleme kameraları, GPS ve RFID cihazları, sensör-

**ÇETİN KAYA
KOÇ**

ler, ve diğer yandan bütün bu bilgileri konsolide edip biraraya koyan bilgi toplama, değerlendirme ve analiz sistemleri, prensip olarak iş hayatı, ev hayatı ve diğer etkinliklerimizin hemen hemen hepsinin detaylarını bu sistemlere ulaşabilen birilerinin (kanuni olarak ve değil) izlemesine olanak veriyor.

Üstelik sorun sadece bu değil. Havaalanlarında kimlik bilgilerini ve diğer bazı mahrem bilgileri (adres vs.) kolaylıkla “görevlilere” sunan birisi daha az bekliyor. Lucky'nin izlenimlerine göre hemen hemen herkes havaalanında 10 dakika beklemek için bütün bilgilerini vermeye hazır. “İnsanlar, hayatlarının içinde yaratılmış basit engelleri aşmak için, mahremiyetlerinden çabucak vazgeçmeye hazırlar” diyor.

Sonuç olarak bu gözlem ve izlenimlerin kültürel yarıları da var. Lucky'nin analizleri Amerikan toplumun

bireylerini daha yakından ilgilendiriyor. Türk toplumunda ise mahremiyet çok farklı yorumlarla anlaşılıyor. Kaç defa sizden bankamatik makinesinde yardım isteyen veya bankadan tam arkanızda

durup söylediğiniz herşeyi dinleyen ve elinizdeki dokümanlara dikkatle bakan kişilerle karşılaştınız? Ben aşağı yukarı her bankaya gittiğimde böyle bir olayla karşılaşıyorum. Belki bir Amerikan bireyi havaalanında daha az beklemek için “onun için mahrem olan bilgilerden” vazgeçmeye hazır ama bir Türk bireyi başka birinin mahremiyet alanına girmekten veya onu kendi alanına davet etmekten hiç ama hiç çekinmiyor. Nerelisin, hangi lisede okudun, nerede oturuyorsun, çocukluğun nerelerde geçti? Bunlar bizim “rasladığımız” insanlara kolaylıkla sorduğumuz veya onlardan kolaylıkla duyduğumuz sorular.

Lucky, teknoloji ve kolaylık alışkanlığı yüzünden Amerikan bireyinin sıfır mahremiyet noktasına hızlı koştuğunu gözlemliyor. Türk bireyi ise sıfır mahremiyet noktasını hiç terketmedi.

koc@cryptocode.net